

CHỌN SỰ VIỆC, CHI TIẾT TIÊU BIỂU

KẾT QUẢ CẦN ĐẠT

- *Hiểu vai trò và tác dụng của sự việc, chi tiết tiêu biểu trong một văn bản.*
- *Biết chọn sự việc, chi tiết tiêu biểu để thể hiện thái độ và tình cảm khi viết.*

Trong khi viết, thái độ và tình cảm của người viết không chỉ được bộc lộ một cách trực tiếp mà nhiều khi còn được thể hiện một cách gián tiếp thông qua các sự việc, chi tiết. Không phải bất kì sự việc, chi tiết nào cũng giúp người viết bộc lộ được thái độ và tình cảm một cách sâu sắc, có hiệu quả như nhau, vì thế khi viết cần phải lựa chọn được các sự việc và chi tiết tiêu biểu, phù hợp. Để đáp ứng được yêu cầu trên, trước khi viết cần :

- Xác định rõ thái độ và tình cảm mà mình muốn thể hiện ;
- Tìm những sự việc, chi tiết có thể biểu hiện được thái độ và tình cảm ấy ;
- Lựa chọn sự việc và chi tiết phù hợp nhất.

LUYỆN TẬP

1. Thái độ và tình cảm của người viết trong hai đoạn trích sau đây có gì giống nhau ? Đoạn nào tác giả thể hiện thái độ, tình cảm của mình một cách trực tiếp và đoạn nào thể hiện một cách gián tiếp ?

Đoạn 1 :

Tôi rất yêu bến đò Hồ nằm trên bờ sông Đuống. Bến Hồ ở sát ngay làng Hồ in tranh Tết. Từ ngày còn ít tuổi, tôi đã biết thích những tranh lợn, gà, chuột, ếch, tranh cây dừa, tranh tố nữ, tranh truyện cổ tích của làng Hồ. Mỗi lần Tết đến, đứng trước những cái chiếu bày các thứ tranh làng Hồ giải trên các lễ phố đông Hà Nội, lòng tôi thấm thía một nỗi biết ơn đối với những người nghệ sĩ tạo hình của nhân dân đã đem vào cuộc sống một cách nhìn thuần phác, càng ngắm càng thấy đậm đà, lành mạnh, hóm hỉnh và tươi vui. Phải yêu mến cuộc đời trống trọt chăn nuôi lắm, mới khắc được những tranh lợn ráy có những cái khoáy âm dương rất có duyên, mới vẽ được những đàn gà con tung bồng như ca múa bên gà mái mẹ.

(Nguyễn Tuân – Bến Hồ và làng tranh)

Đoạn 2 :

Mùa xuân, cây gạo gọi đến bao nhiêu là chim riu rít. Từ xa nhìn lại, cây gạo sừng sững như một tháp đèn khổng lồ : hàng ngàn bông hoa là hàng ngàn ngọn lửa hồng tươi, hàng ngàn búp nõn là hàng ngàn ánh nến trong xanh, tất cả đều lóng lánh, lung linh trong nắng. Chào mào, sáo sậu, sáo đen,... đàn đàn lũ lũ bay đi bay về, lượn lên lượn xuống. Chúng gọi nhau trò chuyện, trêu ghẹo và tranh cãi nhau, ồn mà vui không thể tưởng tượng được. Ngày hội mùa xuân đấy ! [...].

Hết mùa hoa, chim chóc cũng vãn. Cây gạo chấm dứt những ngày tưng bừng ồn ã, lại trở về với dáng vẻ xanh mát trầm tư ; cây đứng im cao lớn, hiên lành, làm tiêu cho những con đò cập bến và cho những đứa con về thăm quê mẹ.

(Vũ Tú Nam – Cây gạo)

2. Đọc đoạn văn và trả lời câu hỏi ở dưới :

Ông Nghị đắm chéo đôi đũa qua mặt mâm, bưng bát nước canh húp đánh soạt. Rồi ông vừa nhai vừa nuốt, vừa giục thằng nhỏ lấy tăm. Ông bà Nghị, mỗi người nhúng ba ngón tay vào chậu, vuốt qua hai mép một lượt, rồi cùng uống nước xỉa răng [...]. Dứt mạch diễm thuyết, ông Nghị bưng tách nước uống một hớp lớn, súc miệng ông ọc mấy cái rồi nhỏ toẹt xuống nền nhà.

(Ngô Tất Tố – Tắt đèn)

a) Theo anh (chị), thái độ, tình cảm của tác giả đối với ông bà Nghị trong đoạn văn trên là một thái độ, tình cảm như thế nào ?

b) Để thể hiện thái độ, tình cảm ấy, Ngô Tất Tố đã lựa chọn sự việc gì và dùng những chi tiết nào ? Phân tích tác dụng của sự việc và chi tiết đó trong việc thể hiện thái độ, tình cảm của tác giả.

3. Qua *Truyện An Dương Vương và Mị Châu – Trọng Thủy*, anh (chị) thấy thái độ, tình cảm của người kể đối với mỗi nhân vật trong truyện như thế nào ? Để thể hiện điều đó, tác giả dân gian đã lựa chọn những sự việc, chi tiết nào ?

4. Nếu viết bài văn kể về những ngày mẹ ốm, anh (chị) sẽ lựa chọn sự việc, chi tiết tiêu biểu nào để thể hiện thái độ thành kính và tình cảm yêu quý đối với người mẹ sinh ra mình ?